

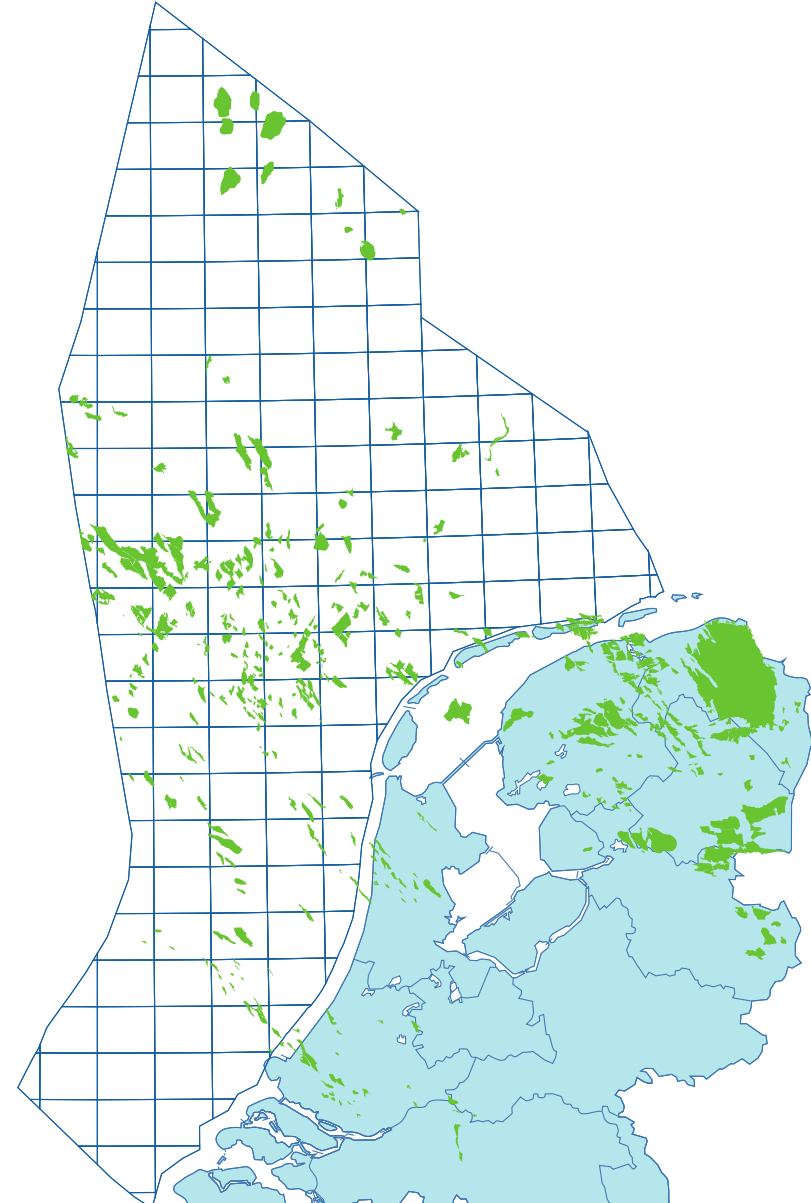
NAM IN DE ENERGIETRANSITIE

Esther Vermolen

Energy Transition Lead, NAM

WIE EN WAT IS NAM?

- **Aandeelhouders:** Shell (50%) en ExxonMobil (50%).
- **>75 jaar** exploratie naar en productie van **aardgas** en **olie** in Nederland.
- Ongeveer **1,300** medewerkers, voornamelijk in Noord-Nederland, ongeveer 40 nationaliteiten.
- NAM produceert ongeveer **75%** van het aardgas in Nederland.
- Ongeveer **400** locaties in Nederland.
- Ongeveer **31%** of van het Nederlandse energieverbruik is in de vorm van aardgas.

DE VROEGE JAREN (1950s)

Rotterdam, naast het Feyenoord stadion (1957)

Gas productie in Wassenaar

ENERGIETRANSITIE IN NEDERLAND

VAN A NAAR B MET MINDER CO₂

van A...

De huidige
Nederlandse
energiemix...

Voornamelijk fossiel

met minder CO₂

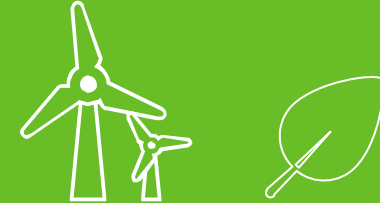
Met behoud van:

1. Kosteneffectiviteit
2. Draagvlak
3. Leveringszekerheid
4. (On)afhankelijkheid

naar B...

De Nederlandse energiemix
van de toekomst

Voornamelijk hernieuwbaar

WELKE ROL ZIEN JULLIE VOOR NAM IN DE ENERGIETRANSITIE?

KERNBOODSCHAPPEN

- NAM reduceert actief haar **CO₂ footprint bij productie van NL gas**
 - Decomplexeren en elektrificeren van platforms
 - Schoonebeek emissie-verlagingsproject
- NAM draagt bij aan de energietransitie door **hergebruik van kennis en infrastructuur** voor groeithema's:
 - CCS
 - Waterstof(opslag)
 - Geothermie
 - Energy Hubs

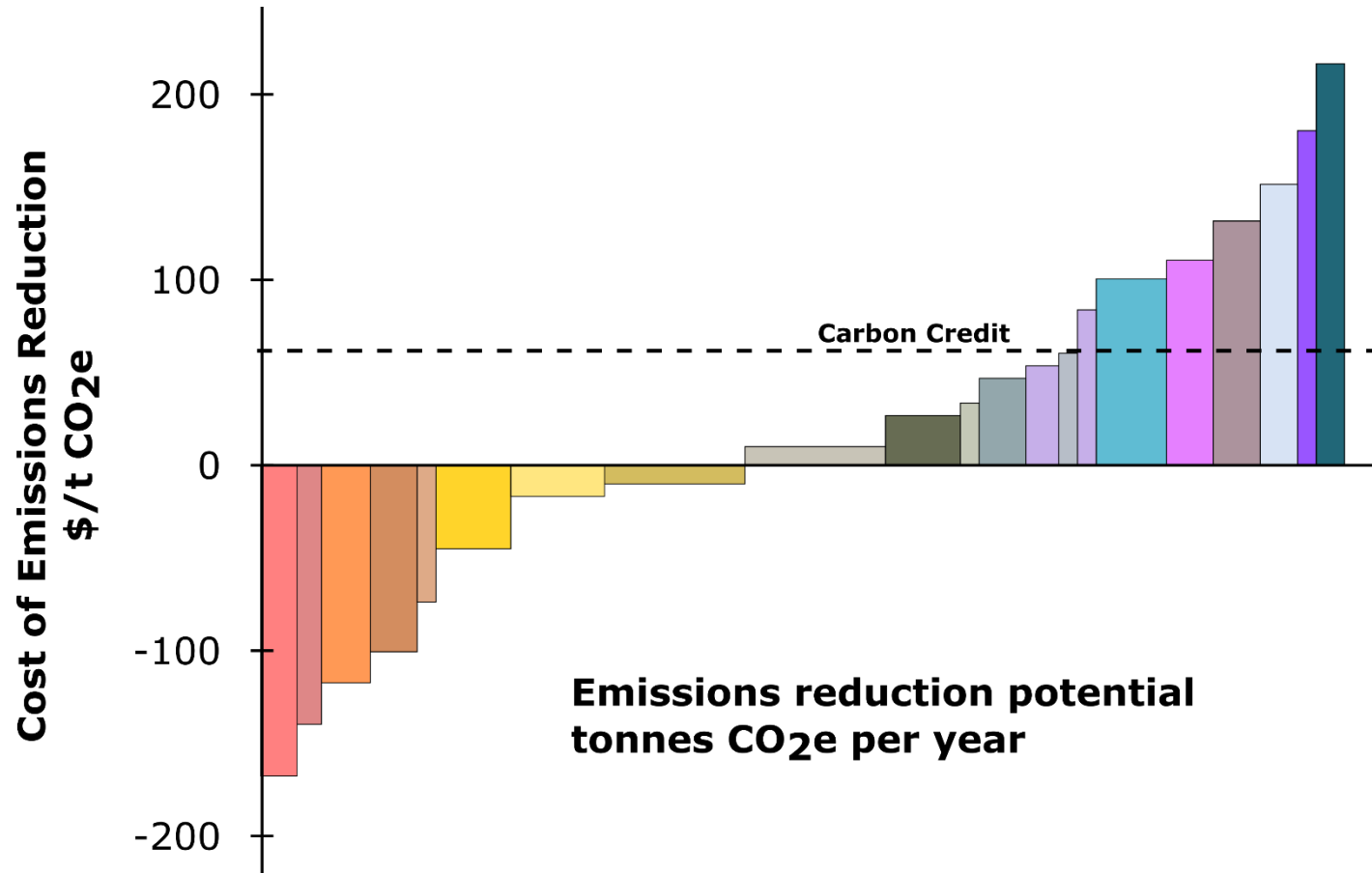

CO₂ FOOTPRINT VAN NAM VERLAGEN

MARGINAL ABATEMENT COST CURVE

Welke projecten moeten we aan werken?

DECOMPLEXEREN VAN PLATFORMS

Bestaande platforms

Nieuwe platforms

Energiegebruik:
~700 W (stofzuiger)
Alleen Zon & Wind!

Nieuwe manier van werken:

ELEKTRIFICATIE VAN PLATFORMS

Ameland

- 8 MW elektrische compressor
- Verbinding met netwerk op het vaste land
- 50 kton CO₂ emissiereductie per jaar
- 3 km van Ameland

K14

- 30 MW elektrische compressor
 - Verbinding met offshore wind
 - 130 kton CO₂ emissiereductie per jaar
 - 90 km van Den Helder
-

AMELAND WESTGAT ELEKTRIFICATIE

AWG productie platform bij Ameland converteren van gas-aangedreven naar elektrisch-aangedreven installatie.

Voorkomt emissies:

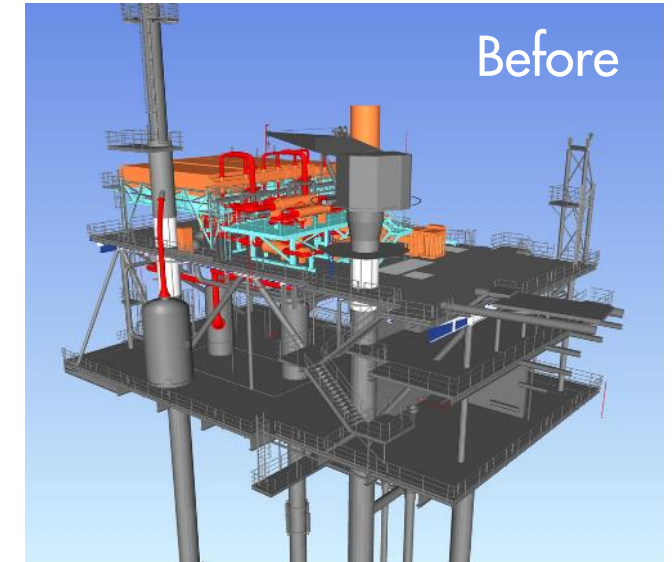
- 130 t/jaar NO_x
- 62 kton/jaar CO₂

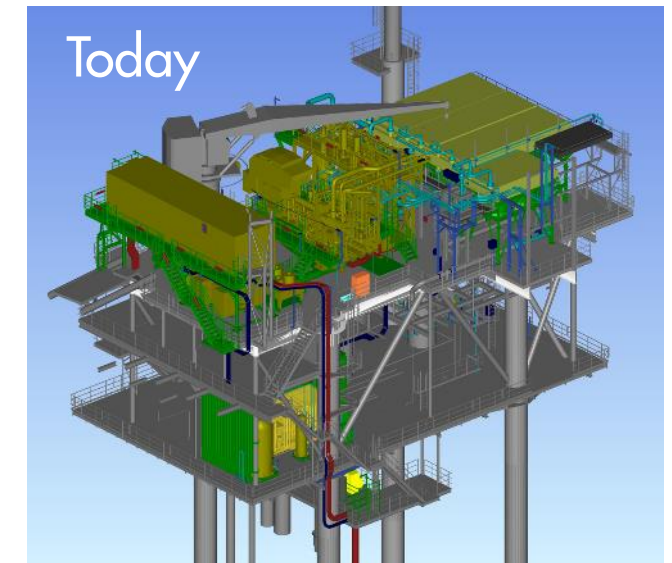
AWG-1

AME-1

Before

Today

AMELAND WESTGAT ELEKTRIFICATIE

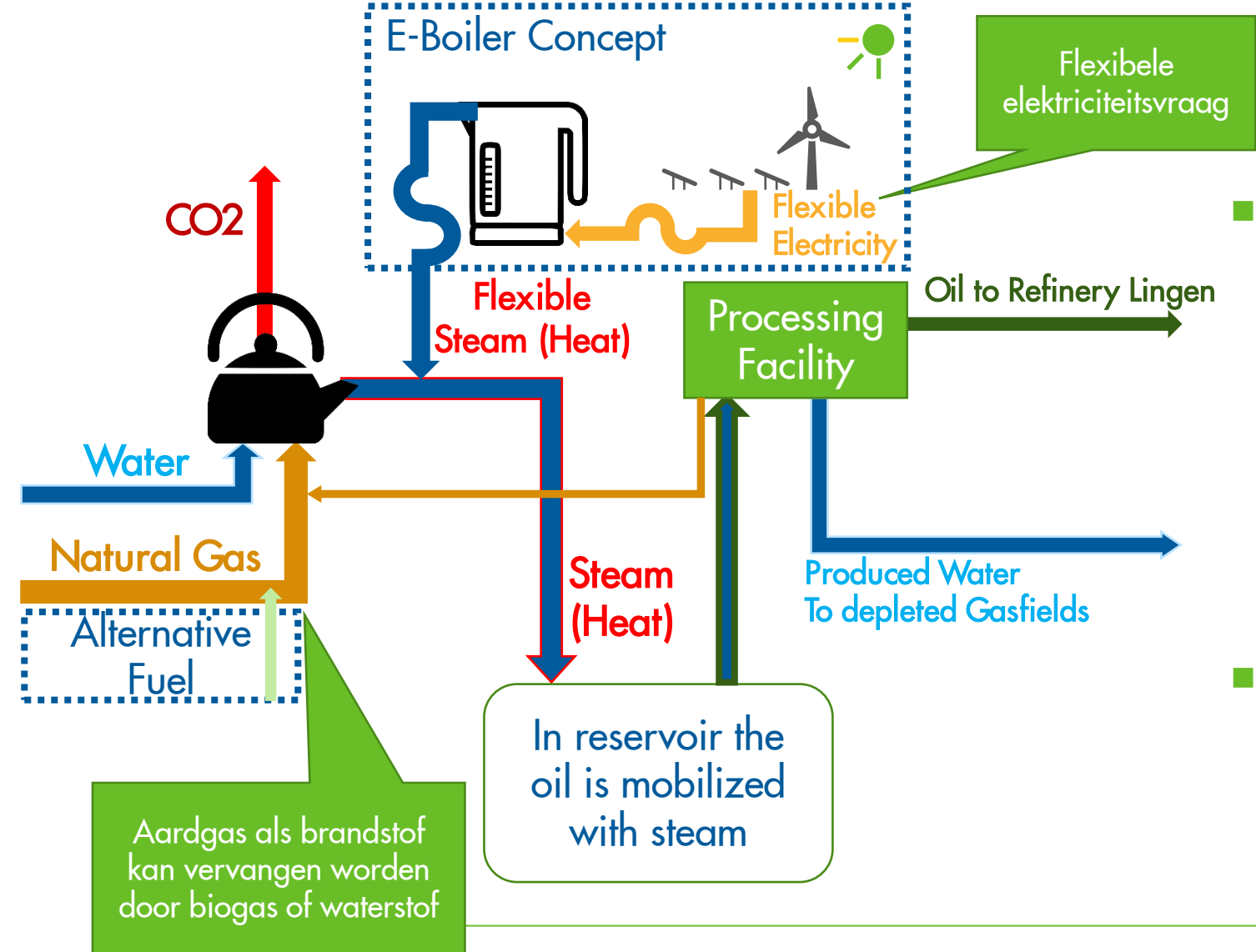
Kabel leggen

Compressor package

SCHOONEBEEK VERGROENING

- Grootste olieveld in Noord-West Europa
 - ontdekt in 1943
 - productie gestart in 1947, gestopt in 1996
 - herontwikkeling gestart in 2016 gebaseerd op “thermal enhanced oil recovery” met stoominjectie

- Vergroeningsproject focust op:
 - verlagen van de CO₂ footprint van Schoonebeek
 - optie leveren flexibiliteit aan elektriciteitsnet

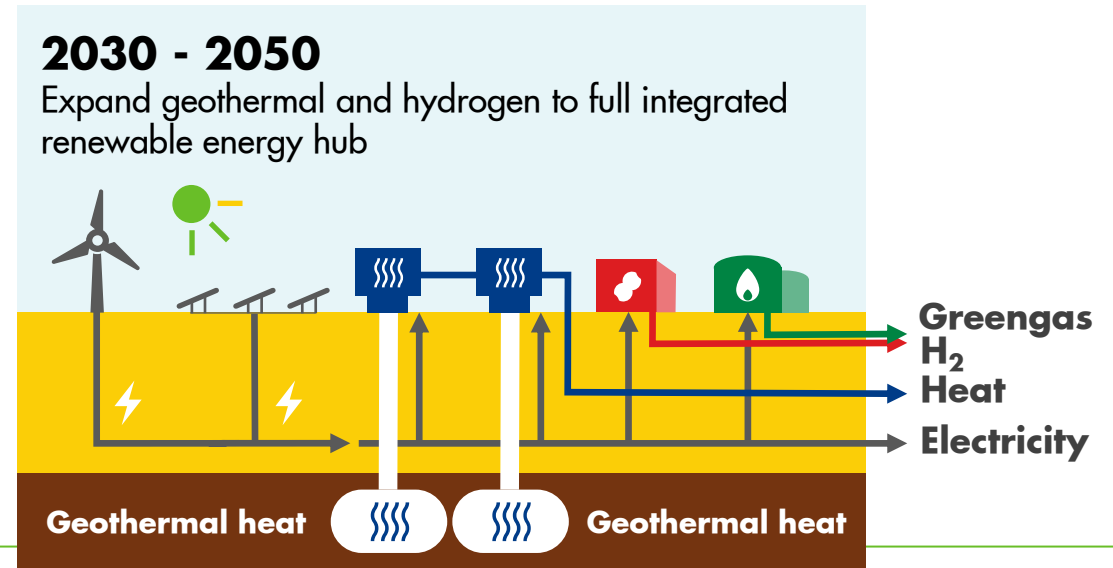
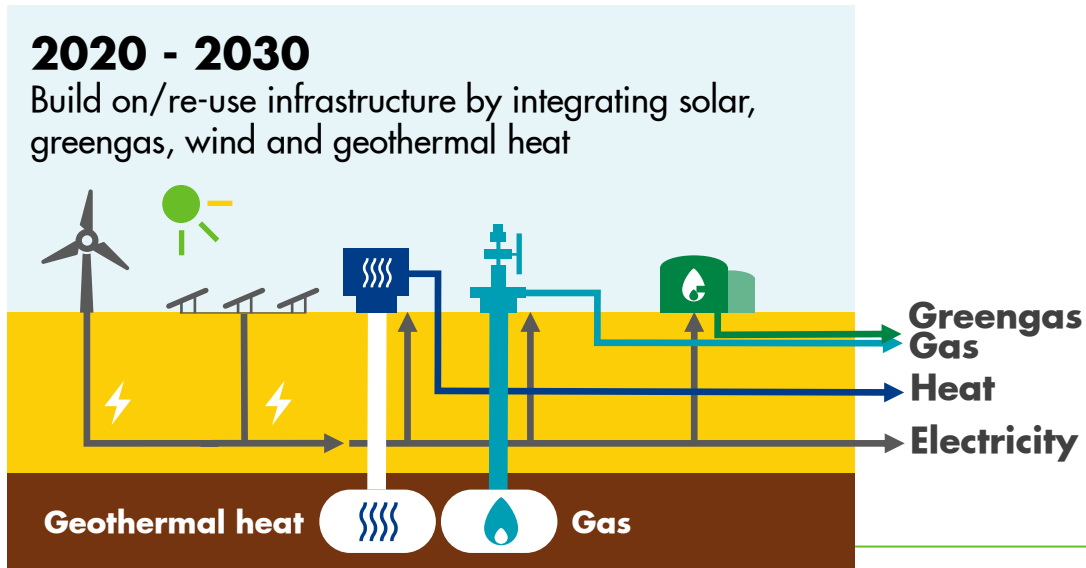
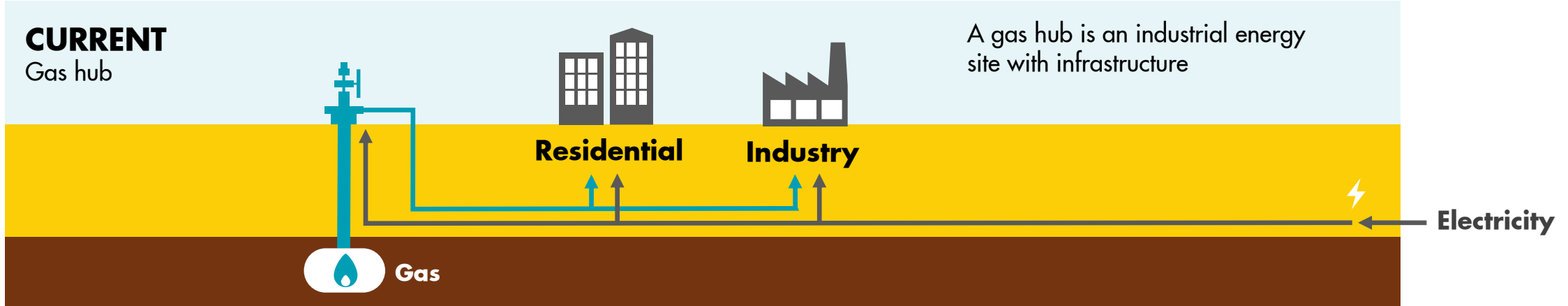

NAM

GROEITHEMA'S ONDERSTEUNEN

- Waterstof
- CCS
- Geothermie
- Ondergrondse Waterstofopslag
- Energy Hubs

EEN NIEUWE ROL VOOR ONSHORE LOCATIES

ENERGY HUB – GZI NEXT

Van...

Naar...

*“Tien H2 bussen zijn klaar voor Emmen:
Waterstoffabriek op GZI terrein langs A37 komt dichterbij”*

September 8th 2020

ENERGY HUB – GZI NEXT

Zonnepanelen: opgeleverd Q4 2020

Biogas: productie van biogas op locatie. Feedstock uit de regio.

Waterstof: Electrolyser voor Hydrogen Refuelling Station (HRS).
HeaveNN – Europese subsidie. Industrie, mobiliteit en
gebouwde omgeving.

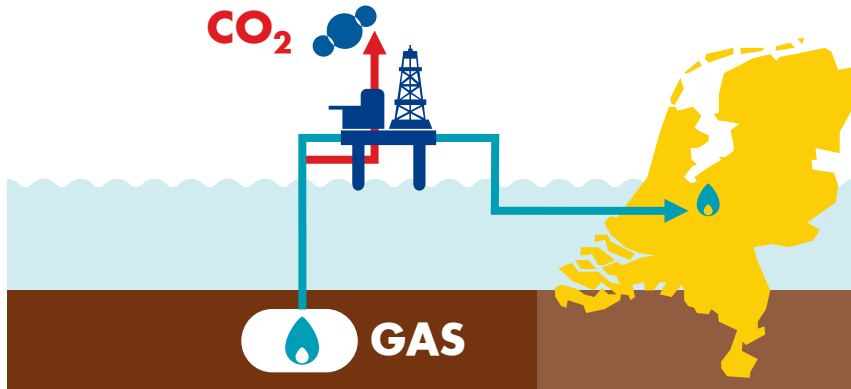
HRS: H₂ tankstation voor Qbuzz bussen.

EEN NIEUWE ROL VOOR OFFSHORE GAS INSTALLATIES

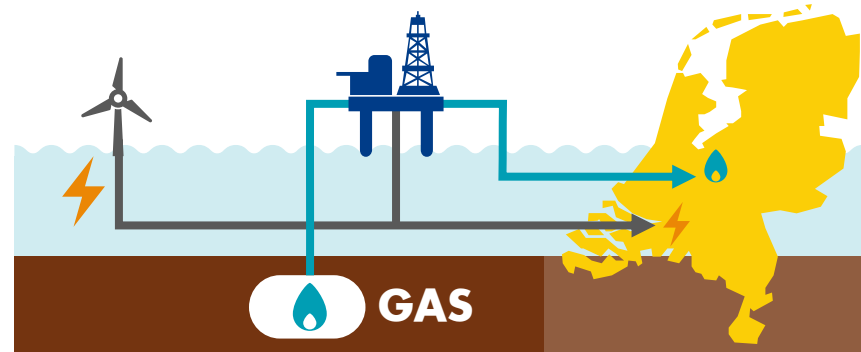
CURRENT

Self-sufficient offshore gas production

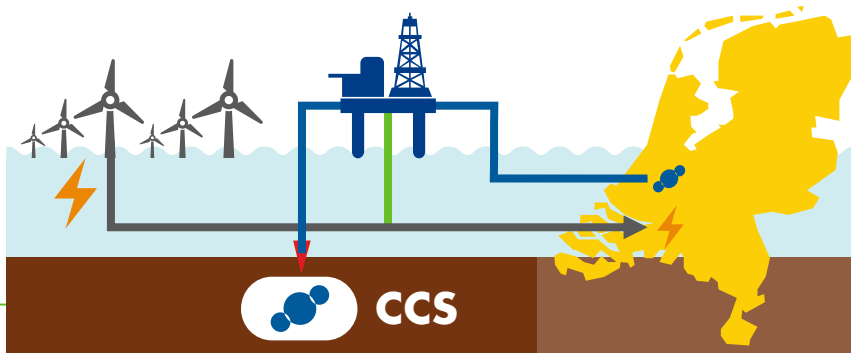
2021 -2025

CO_2 neutral gas production; electricity from offshore wind
Extended production lifetime

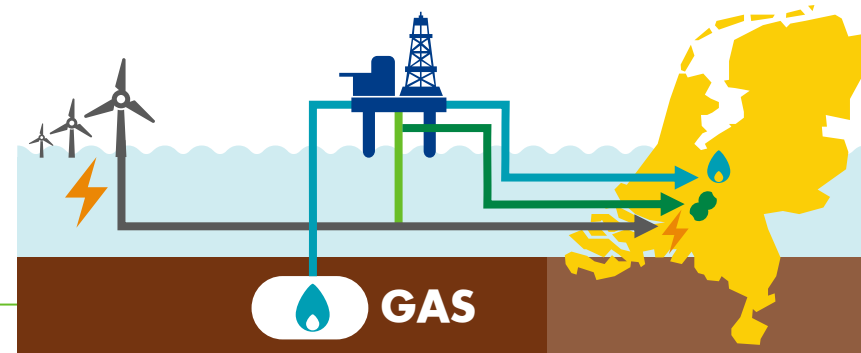
2025-2030

CCS in depleted gas field;

2025-2030

Demonstration power to gas (green H_2)

H2GATEWAY – BLAUWE WATERSTOF

- Studie naar potentieel voor co-/hergebruik van de NAM plant in Den Helder
- In een blauwe waterstoffabriek kan aardgas omgezet worden in waterstof, waarbij de CO₂ wordt afgevangen en opgeslagen
- Den Helder ligt gunstig t.o.v de H₂ backbone en de CO₂-opslagvelden

<https://portofdenhelder.nl/files/documents/Poort%20naar%20een%20CO2-vrije%20waterstofeconomie%20-%20H2%20Gateway.pdf>

CCS PROJECT: ARAMIS

- Aanbieden van grootschalig CO₂-transportinfrastructuur die opslag mogelijk maakt
- Samenwerkingsverband Shell/TotalEnergies/EBN/Gasunie
- Mogelijkheid voor de industriële sector om CO₂ te transporteren en op te slaan in lege gasvelden onder de Noordzee

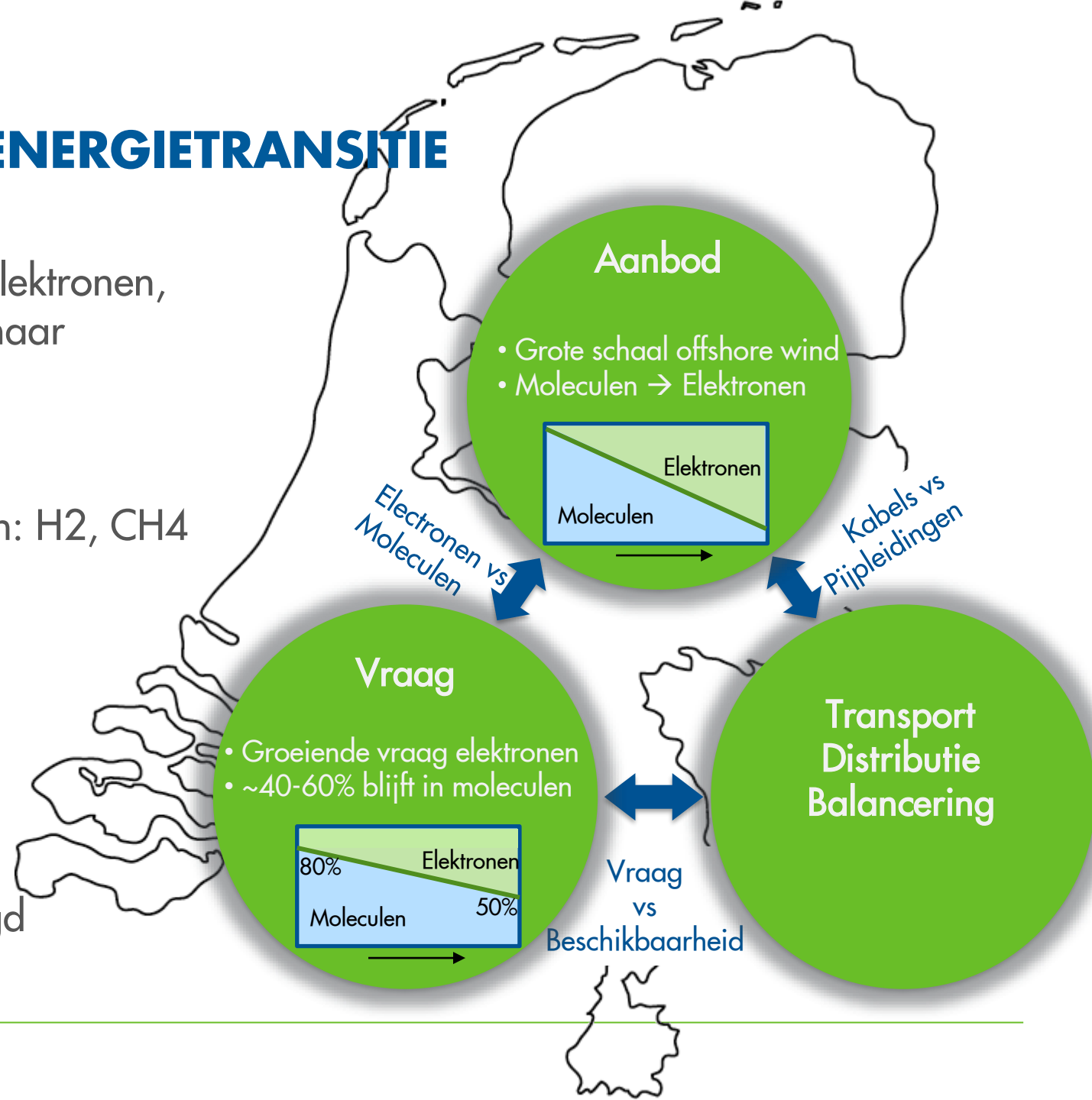
AARDWARMTE

- In de afgelopen 75 jaar heeft NAM veel kennis opgebouwd over de Nederlandse ondergrond
- De NAM kennis en sommige locaties kunnen geothermieprojecten in Nederland ondersteunen en versnellen.

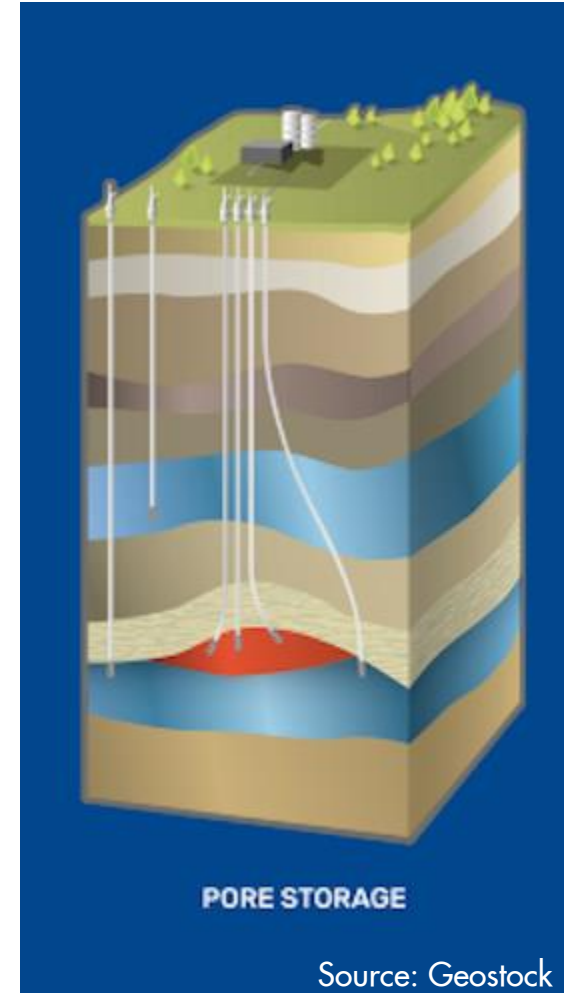
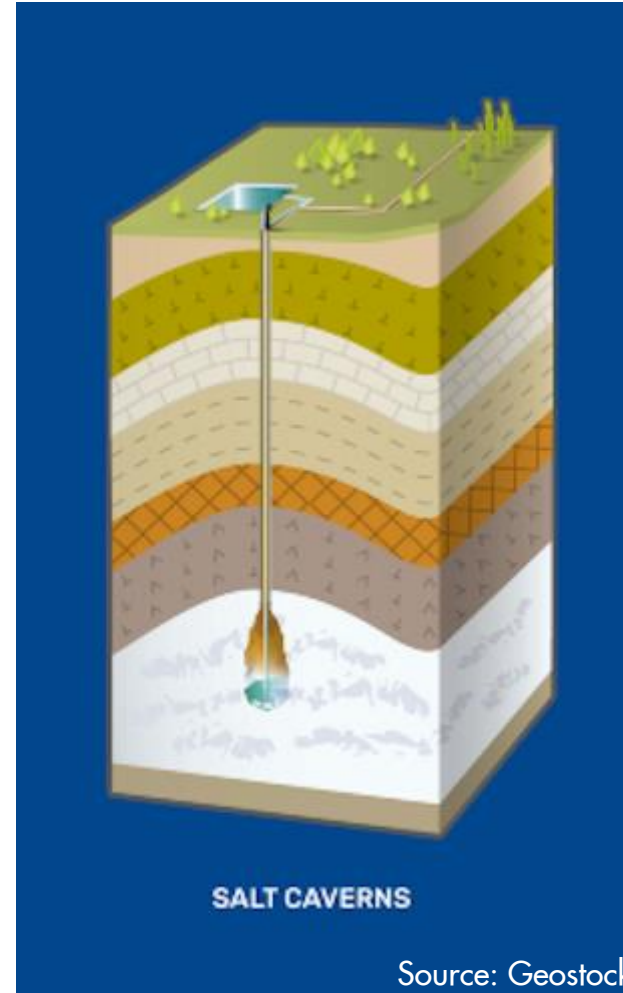
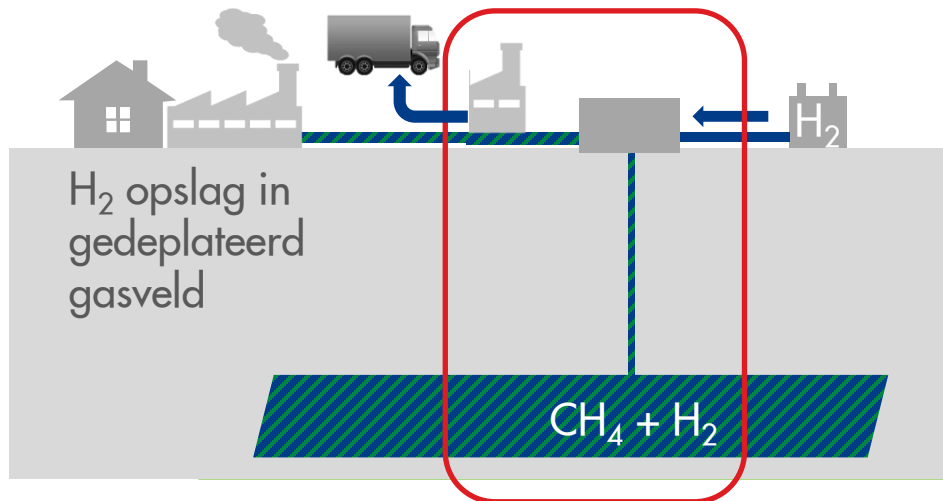
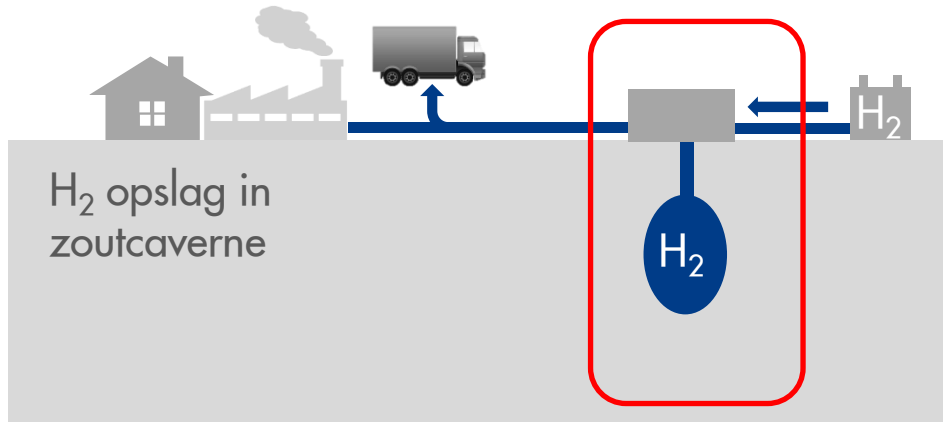
ENERGIEOPSLAG IN DE ENERGIETRANSITIE

- Aanbod verschuift van moleculen naar elektronen, terwijl er nog steeds een grote vraag is naar moleculen.
- Conversie van elektronen naar moleculen: H₂, CH₄ (Power-to-gas)
- Transport van moleculen: Hergebruik van bestaande infrastructuur
- Grootschalige buffering/opslag benodigd

ONDERGRONDSE OPSLAG VAN WATERSTOF CONCEPTEN

White paper: <https://www.nam.nl/energietransitie/haalbaarheid-waterstofopslag-lege-gasvelden.html>

KERNBOODSCHAPPEN

- NAM reduceert actief zijn **CO₂ footprint bij productie van NL gas**
 - Decomplexeren en elektrificeren van platforms
 - Schoonebeek emissie-verlagingsproject
- NAM draagt bij aan de energietransitie door **hergebruik van kennis en infrastructuur** voor groeithema's:
 - CCS
 - Waterstof(opslag)
 - Geothermie
 - Energy Hubs

NAMS ROL IN DE ENERGIETRANSITIE

GASPRODUCTIE &
OPSLAG

ELEKTRIFICATIE

CCS

VERBETERING
ENERGIE-EFFICIENTIE

GEOthermie

E-HUBS &
WATERSTOF

NAM